



การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตโดยรัฐา โกสิตานนท์
A CLARINET RECITAL BY RATHA GOSITANON

รัฐา โกสิตานนท์*
ดวงใจ ทิวทอง**

บทคัดย่อ

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติคลาริเน็ตของผู้แสดง ทั้งทางด้านเทคนิคการแสดงรวมถึงการตีความบทเพลงรวมถึงการปฏิบัติจริงในการจัดการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตเป็นแนวทางในการศึกษาบทเพลงโดยผู้แสดงได้ทำการรวบรวมบทเพลงในรายการแสดง เช่น ประวัติของบทเพลงรวมถึงประวัติของผู้ประพันธ์เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตของผู้แสดง

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตในครั้งนี้ผู้แสดงได้คัดเลือกบทเพลงจากยุคสมัยโรแมนติก 4 เพลง ได้แก่ (1) Premiere Rhapsodie for Clarinet and Piano ประพันธ์โดย Claude Debussy (2) Sonatina for Clarinet and Piano ประพันธ์โดย Bohuslav Martinu (3) There Pieces for Clarinet solo ประพันธ์โดย Igor Stravinsky (4) Sonate Opus 120 NO.2 ประพันธ์โดย Johannes Brahms

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตในครั้งนี้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2558 เวลา 19.00 น. ณ ชั้น 3 ห้องแสดงดนตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การแสดงทั้งหมดใช้เวลา 1 ชั่วโมง 10 นาที รวมพักครึ่งการแสดง

คำสำคัญ: การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต/รัฐา โกสิตานนท์

Abstract

This Clarinet recital aims to develop the performer's clarinet capacity in clarinet techniques and music interpretation, including recital preparation and performance. The recital provides a way for the performer to improve his performing ability as he compiles information on the repertoire such as historical contexts and backgrounds of the pieces and the composers.

This recital, the performer selects 4 songs from romantic period, as follows: (1) Premiere Rhapsodie for Clarinet and Piano by Claude Debussy (2) Sonatina for Clarinet and Piano by Bohuslav Martinu (3) There Pieces for Clarinet solo by Igor Stravinsky (4) Sonate Opus 120 NO.2 by Johannes Brahms

The clarinet recital took place on Thursday april 23, 2015 7.00 pm at Faculty of Fine and Applied Arts Recital hall Chulalongkorn University Bangkok, Thailand. The approximate time of the clarinet recital is one hour and ten minutes including an interval.

Keywords: Clarinet Recital / Ratha Gositanon

* นิสิตระดับมหาบัณฑิต ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Caesar@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์, สาขาดุริยางคศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย DuangjaiA@chula.ac.th

บทนำ

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตครั้งนี้ผู้แสดงได้คัดเลือกบทเพลงที่มาจากยุคสมัยโรแมนติก เป็นยุคสมัยแห่งการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนจินตนาการและความอิสระเป็นตัวของตัวเองในการแสดง โดยเพลงที่ผู้แสดงคัดเลือกมามีลักษณะแตกต่างกันทั้งรู้แบบ ความหมาย และความหลากหลายทางด้านอารมณ์ ส่งผลให้ผู้แสดงได้พัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย

ผู้แสดงมีวัตถุประสงค์หลักในการแสดง ดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติคลาริเน็ตและการตีความบทเพลง
2. ศึกษาและปฏิบัติจริงในการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต
3. เป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจจากการศึกษาบทเพลงของคลาริเน็ตจากยุคโรแมนติก
4. เผยแพร่ผลงานทางวรรณกรรมเพลงคลาริเน็ตจากยุคโรแมนติกแก่ผู้ที่สนใจ
5. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลของบทเพลงที่แสดง เช่น ประวัติของบทเพลงและประวัติของผู้ประพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทำการคัดเลือกบทเพลงที่จะใช้ในการแสดง ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ฝึกสอนคลาริเน็ต
2. ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติและการวิเคราะห์บทเพลงที่จะแสดง
3. ศึกษาบทเพลงกับอาจารย์ฝึกสอนคลาริเน็ต ทั้งทางด้านดนตรี การสื่อความหมายและเทคนิค
4. จัดหาผู้แสดงร่วมให้เหมาะสมกับเพลงที่จะแสดง
5. ฝึกฝนบทเพลงที่ได้ศึกษากับอาจารย์ฝึกสอนคลาริเน็ตให้เกิดความชำนาญ
6. จัดเวลาฝึกซ้อมรวมกับนักแสดงร่วมให้เกิดความชำนาญ
7. แบ่งเวลาซ้อมบทเพลงให้เหมาะสม
8. เตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจเพื่อการแสดง
9. กำหนดวัน เวลา และสถานที่แสดง
10. จัดทำสูจิบัตรสำหรับการแสดง
11. จัดการฝึกซ้อมเสมือนจริง
12. วิเคราะห์ผลการวิจัยและสรุปผลเป็นรูปเล่ม

ผลการวิจัย

1. คัดเลือกบทเพลงที่จะแสดงปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้ฝึกสอนคลาริเน็ต
2. ได้เรียนรู้เทคนิคและอารมณ์ การสื่อความหมายที่เหมาะสมของเพลง
3. เตรียมการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตได้อย่างเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ
4. สามารถตีความบทเพลงได้อย่างลึกซึ้งมีผลทำให้ผู้แสดงมีความมั่นใจ เข้าใจ และแสดงออกมาได้ดี
5. ได้อนุรักษ์ผลงานเพลงคลาริเน็ตในยุคโรแมนติกและส่งเสริมให้ผู้คนสนใจชมการแสดงเดี่ยว

ผลสรุปการดำเนินการวิเคราะห์

1. การคัดเลือกบทเพลง

สิ่งสำคัญอันดับแรกสำหรับการคัดเลือกบทเพลง ผู้แสดงจำเป็นต้องกำหนดเป้าประสงค์ของการแสดงเดี่ยวว่าผู้แสดงหวังจะให้การแสดงในครั้งนี้เกิดประโยชน์กับผู้ฟังและตัวผู้แสดงเองเช่นไร จากนั้น ผู้แสดงคัดเลือกบทเพลงให้มีความหมายมีอารมณ์ของบทเพลงและผู้ประพันธ์ที่แตกต่างกันตลอดจนถึงการจัดสรรเวลาจำนวนเพลงที่จะเล่นให้เหมาะกับการแสดง

เมื่อได้เพลงครบแล้วผู้แสดงจัดลำดับเพลงที่จะทำการแสดงให้เหมาะสมโดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ในแต่ละช่วงนั้นไม่ควรจะมีระยะเวลาที่แตกต่างกันมากไป และเพลงสุดท้ายของแต่ละช่วงควรมีช่วงจบที่สวยงามเป็นทำนองที่ผู้ฟังสามารถสัมผัสได้ถึงความสมบูรณ์ของการจบช่วง

ผู้แสดงได้คัดเลือกบทเพลงที่จะแสดงไว้ทั้งหมด 4 เพลงโดยการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตครั้งนี้ ผู้แสดงได้คัดเลือกบทเพลงโดยพิจารณาจากคุณค่าของบทประพันธ์ความไพเราะความเหมาะสมทางด้านเทคนิค การแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความเหมาะสมของระยะเวลา การจัดสรรกำลังของผู้แสดงให้เหมาะสม

การแสดงเดี่ยวครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ช่วงด้วยกัน โดยใช้ระยะเวลาทั้งหมด 1 ชั่วโมง 10 นาที

รายการแสดงประกอบด้วยบทเพลงดังต่อไปนี้

1. Premiere Rhapsodie ประพันธ์โดย Claude Debussy
2. Sonatina for Clarinet and Piano ประพันธ์โดย Bohuslav Martinu
 - Moderato
 - Andante
 - Poco Allegro

จบเพลงที่ 2 มีการพักการแสดง 10 นาที

3. There pieces for Clarinet Solo ประพันธ์โดย Igor Stravinsky
4. Sonate in E flat Major, Opus 120 NO.2
 - Allegro amabile
 - Allegro appassionato
 - Andante con moto; Allegro

ใช้เวลาในการแสดงรวมทั้งหมดประมาณ 70 นาที

2. การเตรียมพร้อมสำหรับการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต

การเตรียมความพร้อมสำหรับผู้แสดงนั้นใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัวนาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้แสดงเตรียมความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ในด้านของบทเพลงนั้น ผู้แสดงได้ค้นหาศิลปินที่ได้ทำการบันทึกเสียงเพลงที่ผู้แสดงเตรียมการแสดงไว้เพื่อฟังบทเพลงนั้นให้เกิดความจำในท่วงทำนอง การกระทำแบบนี้เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างผู้แสดงกับผู้แสดงร่วมเพื่อการแสดงร่วมกันให้เกิดความสัมพันธ์สอดคล้องตลอดทั้งเพลง เปรียบเทียบการแสดงบทเพลงของศิลปินแต่ละท่าน เพื่อศึกษาการแสดงออกถึงความหมายของแต่ละช่วงของเพลงที่ไม่เหมือนกัน ตลอดจนค้นหาความเป็นตัวตนของผู้แสดงในการแสดงบทเพลงให้ออกมาเป็นตัวตนของตัวเองให้มากที่สุด

การเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย ผู้แสดงเตรียมพร้อมร่างกายโดยการฝึกการแสดงแบบเสมือนจริงเป็นประจำทุกวัน อย่างน้อยวันละครั้ง ผู้แสดงสามารถสังเกตตนเองได้ว่า ผู้แสดง

มีความอดทนทางร่างกายมากขึ้น ร่างกายของผู้แสดงสามารถควบคุมความเหนื่อยล้าระหว่างการแสดงได้ดีขึ้น ฝึกซ้อมเป็นระยะเวลานานขึ้นและจากผลของการกระทำนั้น สามารถทำให้ผู้แสดงควบคุมตนเองและเครื่องดนตรีคลาริเน็ตได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผู้แสดงสามารถแสดงออกถึงอารมณ์ของทุกบทเพลงที่เตรียมการแสดงได้อย่างครบถ้วนโดยไม่ต้องคำนึงถึงความอ่อนล้าที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย การออกกำลังกายชนิดนอนร่างกายและนิ้วมือที่เป็นส่วนสำคัญในการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตเช่น การวายน้ํา ก็เป็นส่วนสำคัญของการเตรียมความพร้อมของร่างกายโดยเฉพาะระบบการหายใจ ปอดและกระบังลมอันเป็นส่วนสำคัญของการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต

ส่วนการเตรียมพร้อมทางด้านจิตใจนั้น ผู้แสดงได้ทำการแสดงบทเพลงให้กับนักเรียนของผู้แสดงเป็นประจำ เพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและการควบคุมจิตใจให้มีสมาธิอยู่กับบทเพลงขจัดความตื่นตระหนกอันเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การแสดงออกมาไม่สมบูรณ์แบบอย่างที่คุณแสดงตั้งใจ

3. การเตรียมสถานที่แสดงและเครื่องดนตรี

ควรเลือกสถานที่ที่มีเปียโนที่มีคุณภาพดี โดยเฉพาะการปรับเสียงของเปียโนให้ตรงกับเครื่องดนตรีคลาริเน็ตของผู้แสดงมีความสำคัญมากสำหรับการแสดงเดี่ยว เพราะถ้าระดับเสียงของเปียโนไม่ตรงแล้วการแสดงของผู้แสดงและผู้แสดงร่วมจะไม่มีคามหมายใดเลย เพราะถ้าเครื่องดนตรีทั้งสองขึ้นให้เสียงไม่ตรงกัน ก็ไม่สามารถสร้างสรรค์ดนตรี ความรู้สึกของบทเพลง รวมถึงอารมณ์ของเพลงและผู้แสดงกับผู้แสดงร่วมที่มีความสำคัญมากออกมาได้ การจัดที่นั่งสำหรับผู้ชมการแสดงนั้น ควรจัดให้ผู้ชมสามารถมองเห็นการแสดงได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ชมทุกท่านสามารถมองเห็นและได้ยินเสียงของผู้แสดงและผู้แสดงร่วมได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สิ่งสำคัญที่สุด ถ้าสามารถทำได้ผู้แสดงและผู้แสดงร่วมควรฝึกซ้อมกับสถานที่จริงและกับเปียโนตัวที่ใช้แสดงจริง เพื่อให้ผู้แสดงร่วมเกิดความคุ้นเคยกับเปียโน และผู้แสดงจะได้เกิดความคุ้นเคยกับเสียงเปียโนเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย ผู้แสดงควรศึกษาว่ารูปแบบของเสียงคลาริเน็ตที่ออกมาจากตัวผู้แสดงเป็นรูปแบบใด ควรปรับปรุงช่วงเสียงใดของตัวผู้แสดงเองให้ดีขึ้น รู้จักความพอดีและการเกลี่ยพลังให้พอดีตลอดทั้งการแสดง ไม่ว่าบทเพลงนั้นจะให้อารมณ์ความรู้สึกมากหรือน้อยแค่ไหน สิ่งสำคัญที่ควรจะต้องคำนึงถึงคือคุณภาพเสียงที่ดี สิ่งที่จะทำให้เกิดเสียงที่ดีได้ คือการหายใจให้ถูกวิธี การใช้ลมให้มีทิศทางชัดเจน การวางรูปปากของผู้แสดงเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของการสร้างเสียงที่ดี จึงจำเป็นอย่างมากที่ผู้แสดงจะต้องวางรูปปากให้ถูกต้อง และห้ามเปลี่ยนรูปปากไปตามความยากง่ายของบทเพลงเป็นอันขาด ควรรักษารูปปากไว้เสมอ และให้ลมในตัวของผู้แสดงเป็นตัวสนับสนุนแทน

ผู้แสดงต้องฝึกฝนการปฏิบัติคลาริเน็ตทุกวัน การวางรูปปาก ลักษณะการวางนิ้วให้สอดคล้องกับคลาริเน็ตด้วยท่าทางที่ถูกต้อง เป็นสิ่งจำเป็นมาก ในแต่ละวันผู้แสดงอาจมีเวลาในการฝึกฝนการปฏิบัติไม่เท่ากัน ผู้แสดงควรต้องจัดลำดับความสำคัญของการฝึกซ้อมให้ถูก โดยเอาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้แสดงเป็นตัวตั้ง ยกตัวอย่างหากผู้แสดงมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเสียง ก็ควรใช้เวลาในการเล่นเสียงที่ยาวให้ได้จำนวนเสียงเยอะที่สุดเท่าที่เวลาจะเอื้ออำนวย หากผู้แสดงมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเทคนิคระบบนิ้ว ก็สามารถฝึกซ้อมได้โดยหาแบบฝึกหัดที่มีความสัมพันธ์กับเทคนิคที่ผู้แสดงพบปัญหาหรือเจาะจงเฉพาะช่วงเพลงที่เกิดปัญหากับผู้แสดงและฝึกซ้อมในอัตราจังหวะที่ช้ากว่าจังหวะจริง ฝึกจนเกิดความชำนาญแล้วจึงค่อยเพิ่มอัตราจังหวะขึ้นตามความเหมาะสมจนได้อัตราจังหวะที่ตรงกับบทเพลง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ณัฏชา พันธุ์เจริญ. 2552. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
เศศกะรัต

_____. 2551. *สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

_____. 2553. *ทฤษฎีดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Claude Debussy. 1909. *Premiere Phapsodie for Clarinet and Piano*. Boston : Isabella Stewart
Gardner Museum.

Bohuslav Martinu. 1956. *Sonatina for Clarinet and Piano*. ET's Clarinet Studio : Eric Tishkoff.

Igor Stravinsky. 1919. *Three Pieces for Clarinet Solo*. Sherman Friedland's Clarinet Corner.

Johannes Brahms. 1890. *Clarinet Sonate in E-flat Major No.2 Op 120*. Earsense.